

Počítač

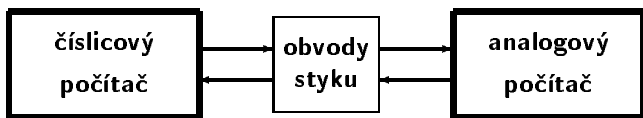
vstupní data (údaje) → výstupní data (údaje)

zobrazení dat:

1. spojité = analogové
2. nespojité = diskrétní = číslicové = digitální

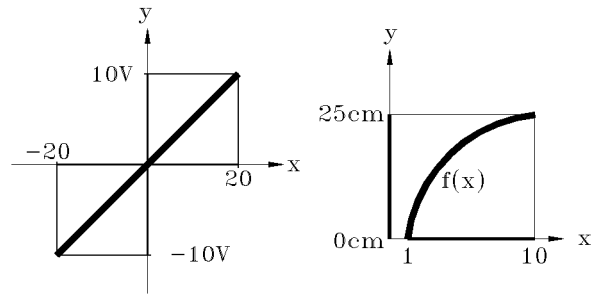
počítač:

1. analogový ... spojité (analogové) zobrazení
2. číslcový ... nespojité (číslcové) zobrazení
3. hybridní:

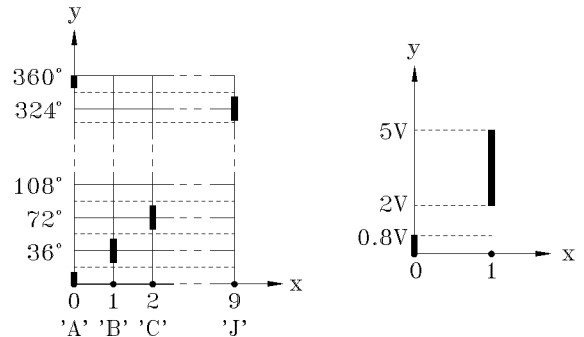

převodníky: Č/A = D/A
A/Č = A/D

zobrazení spojité

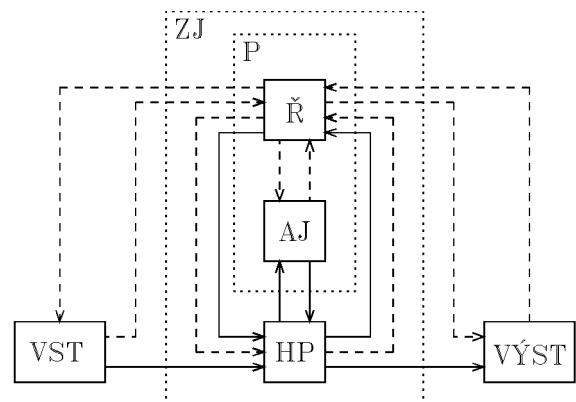
zobrazení nespojité

von Neumannova koncepce

- Instrukce a data jsou uloženy v téže paměti.
- Paměť je organizována lineárně (tzn. jednorozměrně) a je rozdělena na stejně velké buňky, které se adresují celými čísly (zprav. 0, 1, 2, 3, ...).
- Data ani instrukce nejsou explicitně označeny. Explicitně nejsou označeny ani různé datové typy.
- Pro reprezentaci dat i instrukcí se používají dvojkové signály.
- V instrukci zpravidla není uváděna hodnota operandu, ale jeho adresa.
- Instrukce se provádějí jednotlivě, a to v pořadí, v němž jsou zapsány v paměti, pokud není toto pořadí změněno speciálními instrukcemi (nazývanými skoky).
- Počítač tvoří: paměť, řadič, aritmetická jednotka, vstupní a výstupní jednotky.

Počítač von Neumannova typu

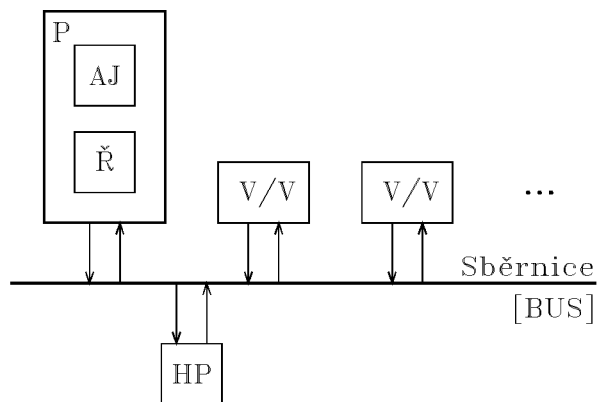

→ datové cesty
- - - - - Ř stavové signály
Ř - - - - - řídicí signály

- Ř ... řadič
- AJ ... aritm. jedn.
- VST ... vst. zař.
- HP ... hlavní pam.
- VÝST ... výst. zař.
- P ... procesor
- ZJ ... zákl. jedn.

- Ř – Řadič** [CU – Control Unit]
- AJ – Aritmetická Jednotka** [ALU – Arithmetic and Logic Unit]
neboli
Aritmeticko-logická Jednotka
- HP – Hlavní Paměť** [MM – Main Memory]
(operační paměť)
- P – Procesor** [Processor]

$$P \stackrel{?}{=} \begin{cases} \text{Ř} + \text{AJ} \\ \text{AJ} \\ \text{Ř} + \text{AJ} + \text{HP} \end{cases}$$
- ZJ – Základní Jednotka** [CPU – Central Processing Unit]

$$ZJ \stackrel{?}{=} \begin{cases} P + \text{HP} \\ P \end{cases}$$
- VST – VSTupní zařízení** [I – Input devices]
- VÝST – VÝSTupní zařízení** [O – Output devices]

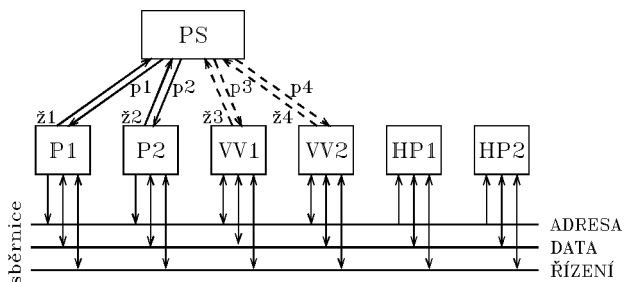
Propojení jednotek přes sběrnice

— datové cesty + stavové a řídicí signály

V/V — Vstupní a/nebo výstupní zařízení neboli periferní zařízení, popř. přídavná zařízení

Přidělování sběrnic jednotkám

- PS – přidělovač sběrnice** [bus arbiter]
- P1, P2 – procesory**
- VV1, VV2 – řídicí jednotky periferních zařízení**
- HP1, HP2 – moduly hlavní paměti**
- ž1, ..., ž4 – žádosti o přidělení sběrnice** [requests]
- p1, ..., p4 – přiděleno (potvrzení)** [grants]

Funkci přidělovače může zastávat např. procesor (zvl. u jednoprocessorových počítačů)

Hlavní (operační) paměť obsahuje:

- **Instrukce** = příkazy k provedení základních operací počítače
soubor instrukcí: program — předpis (v kódované formě), jak se mají transformovat vstupní data na data výstupní
- **Data**
  - **numerická** — čísla
  - **nenumernická**:
    - ▷ texty — posloupnosti písmen, číslic a jiných znaků (char, string apod.)
    - ▷ **pravdivostní hodnoty** — např. true a false (Boolean, logical apod.)
    - ▷ **obrazové informace, jejichž prvky** (PIXELs — picture elements) **obsahují barvu, jas apod.**
    - ▷ **aj.**

Všechny instrukce a všechny typy dat jsou zakódovány dvojkově — jako čísla !!!

Numerická data — čísla:

Čísla:

- **v pevné řádové čárce** [fix point]
  - obv. **celá čísla** (integer, byte, word, int apod.)
- **v pohyblivé řádové čárce** [floating point]
  - **reálná čísla** (přesněji: některá racionální) (real, float apod.)

Čísla:

- **dvojková** [binary]
- **desítková** [decimal]

Čísla:

- **bez znaménka**, tzn. pouze nezáporná (byte, word, unsigned apod.) [unsigned]
- **se znaménkem**, tzn. záporná i nezáporná (integer, shortint, signed apod.) [signed]

Čísla:

různě "dlouhá" — **přesněji: různý rozsah hodnot** (např. shortint, integer, longint nebo byte, word)

Organizace hlavní paměti

Hlavní paměť je rozdělena na buňky neboli paměťová místa, kterým jsou přiřazena vzájemně různá nezáporná čísla (0, 1, 2, 3, ...) nazývaná adresy.

Obsah paměťového místa (závisí na procesoru):

- **slovo** [word]
  - např. 16 b, 32 b, 60 b anebo třeba 37 b, kde **b** označuje **bit**
- **slabika** („česky“ — bajt) [byte]
  - označení: **B**
  - zprav. **1 B = 8 b**
  - **určitý počet slabik** se někdy nazývá **slovo** (např. u procesorů 80x86: 1 slovo = 2 B)

Obsah paměťového místa na adrese a bývá někdy **označován $\langle a \rangle$** ; **nehrozí-li nedorozumění píše se však často a místo $\langle a \rangle$** .

Slabiková organizace paměti

Př.: 1 slabika = 1B
 1 slovo = 2B
 1 dvojitě slovo = 4B [DWord – Double Word]
 ↓
 32b ... 8 šestnáctkových číslic
 Od adresy 5678 má být uloženo dvojitě slovo 1234 ABCD:

	1.způsob	2.způsob
5678	12	CD
5679	34	AB
567A	AB	34
567B	CD	12

1. **big-endian** (IBM 360, Motorola 68000)
  2. **little-endian** (Intel 80x86, DEC Alpha)
- oba způsoby (Motorola 88 110)

Harvardská architektura

např. Motorola: 680x0, Intel: 8051
paměť dat ≠ *paměť instrukcí*

harvardská architektura $\stackrel{=}{\neq}$ von Neumann

non von Neumann

zkr.: non von

počítače řízené tokem dat [data flow]
 (versus: řízené tokem instrukcí — von Neumann)
počítače řízené tokem požadavků [demand driven]
 (tzv. redukční počítače)

aj.

↑

paralelní zpracování informací — **multiprocesorové systémy**